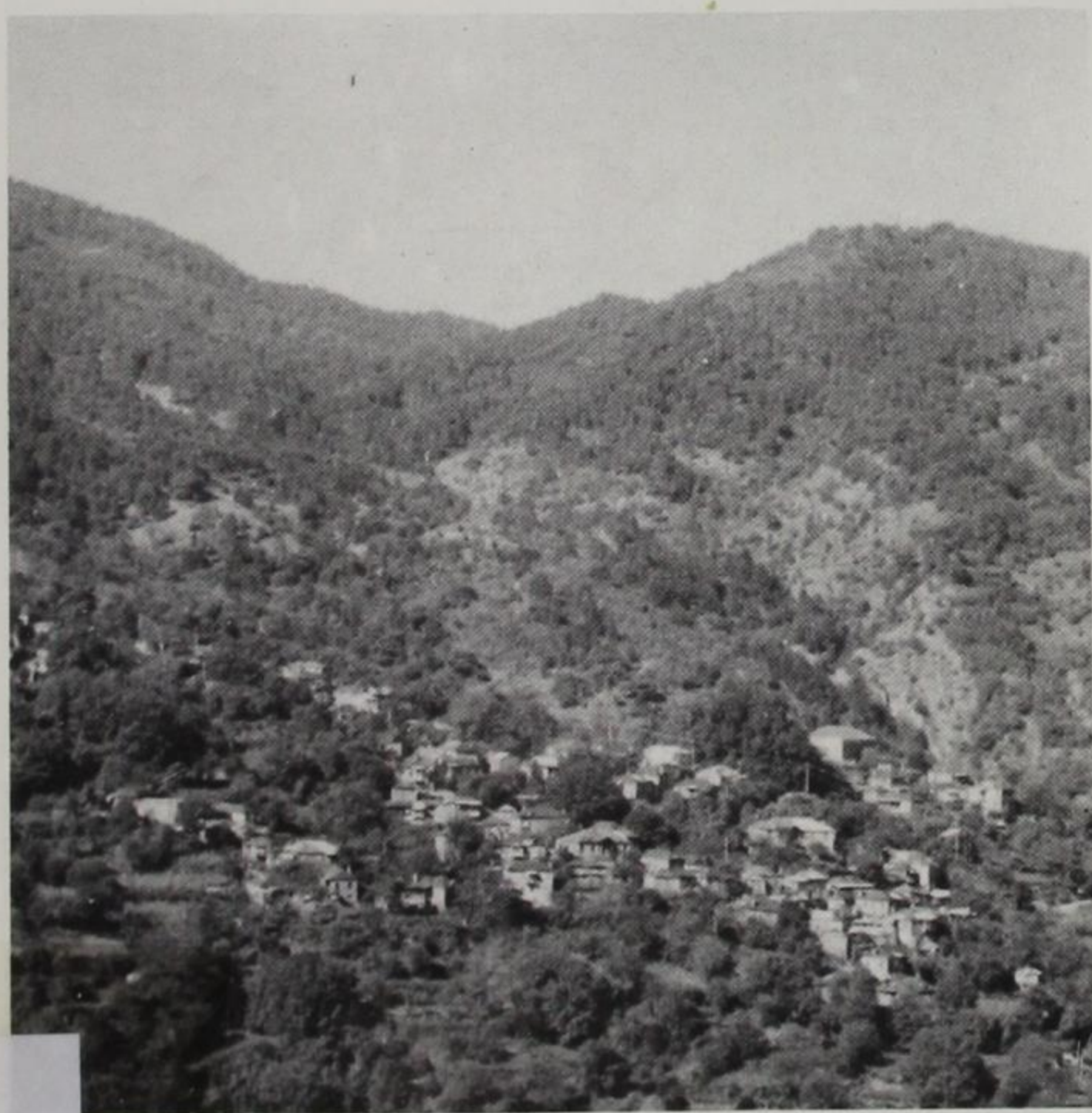

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Ε. ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ

ΒΙΩΜΑΤΑ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ

ΠΟΥΡΝΙΑ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

ΑΘΗΝΑ 1991

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Ε. ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ

ΒΙΩΜΑΤΑ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ
ΑΠΟ ΤΗΝ
ΠΟΥΡΝΙΑ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

Κωδ. Εγγρ. 7651

ΑΘΗΝΑ 1991

Αντί Προλόγου

Οί παιδικές και έφηβικές αναμνήσεις και τά βιώματα του τόπου μας πού πάντα μένουν νωπά στην μνήμη όλων μας, είναι τόσα πολλά πού δέν περιγράφονται οϋτε σέ πολυσέλιδα βιβλία. Αίσθάνθηκα τήν ανάγκη νά γράψω λίγες σελίδες απ' αυτά πού έζησα στό χωριό μου Πουρνιά - Κονίτσης.

Όλα είναι βιώματα αντιπροσωπευτικά και έκφράζουν τόν καθημερινό τρόπο ζωής, τόν μόχθο για τήν επιβίωση τής οικογένειας και ιδιαίτερα τής μάνας, τήν χαρά, τό ήθος, τόν ένθουσιασμό και τά δυνατά και ειλικρινή αισθήματα αγάπης πού έτρεφαν μεταξύ τους όλοι οί χωριανοί δένοντάς τους τόσο λές και άποτελοϋσαν μία και μοναδική οικογένεια. Έ χαρά του ενός ήταν χαρά όλων. Έ αγάπη άγνή και άδολη σέ όλους. Έ συμπάρασταση στις δύσκολες στιγμές αυθόρμητη, καθολική, συγκινητική.

Αυτή ήταν ή όμορφη εικόνα τής κοινωνίας του χωριού μου και αυτήν θέλω νά δείξω μέ τήν έργασία μου αυτήν, συμβάλλοντας έλάχιστα στην διατήρησή της παραδίδοντας την στις νεώτερες γενεές.

Ἀφιερωμένο μέ εὐγνωμοσύνη εἰς μνήμην
τῶν Γονέων, Ἀδελφῶν καί προγόνων τοῦ χωριοῦ
πού πάντα ζοῦν ἀνάμεσά μας

Νικόλαος Εὐθ. Τζουμέρκας
Νεόφρονος 29
161 21 Ἀθῆναι
Τηλ. 7290847

Το χωριό μου

(Πουρνιά – Κονίτσης)

Κλεισμένο γύρω απ' τὰ βουνά και δύο χειμάρους μέ νερά
πού κάνουνε ποτιστική, ὅλη του τήν περιοχή
εἶναι κτισμένο τό χωριό και ἔχει σπίτια ἑκατό.

Τά πιό πολλά διόροφα, εἶν' ὅλα ὁμοιόμορφα
μέ τήν πέτρα εἶναι κτισμένα και μέ πλάκα σκεπασμένα.
Κάτω ἢ σάλα τό μαντζάτο, κι ἀπό πάνω οἱ Νοντάδες,
τό μπαλκόνι μέσ τή μέση ν' ἄχει θέα προεξέχει.

Ἡ αὐλή στρωμένη με πλάκα το πεζούλι ἔχει στήν ἄκρα
κι' ὁ Φοῦρνος μέ τό μαγειριό σ' ἓνα μέρος και τά δύο.

Ἐνα γύρω τά κελάρια κι' ἀποθῆκες γιά χορτάρια
ὅλα ἢ αὐλόπορτα τά κλείνει πού στό σπίτι ἀσφάλεια δίνει.

Οἱ δρόμοι ὅλοι τοῦ χωριοῦ ὡς τήν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ
ὅλοι τους καλοφτιαγμένοι μέ τήν πέτρα εἶναι στρωμένοι.

Τό σχολεῖο κι' ἐκκλησία εἶν' στή μέση στήν πλατεία,
και κοντά τ' ἀμελικό πούν' κι' αὐτό κοινοτικό.

Τρία ἔχει μαγαζιά τόνα απ' τ' ἄλλο μακρυά
κι' ἔξι βρύσες στό χωριό δίνουν ἄφθονο νερό.

Δέκα ἔξι παρεκκλήσια και εἰκονίσματα ὀκτώ
σέ διάφορα σημεῖα θάβρης ἔξω απ' τό χωριό.

Οἱ καλύβες εἶν' πολλές σ' ὅλες τίς περιοχές
ποῦ τό καλοκαίρι γεμίζουν μέ ξερές ζωοτροφές.

Στό Λάκκο τῆς Ἀἰπαρασκευῆς δύο Νερόμυλους θά βρῆς
πού οἱ χωριανοί ἀλέθουν τά γεννήματα πού ἔχουν...

Πέτρινα και θολωτά στέκουνε καμαρωτά
στούς χειμάρους δύο γεφύρια πούναι τοῦ χωριοῦ στολίδια.

Πεντακόσιοι περίπου εἶναι ὅλοι οἱ κάτοικοί του
ἄλλοι τή γῆ καλλιεργοῦνε κι' ἄλλοι θά ξενητευτοῦνε
γιά νά βγάλουν ὅ,τι μπορέσουν τήν φαμίλια τους νά
θρέψουν.

Τοῦ χωριοῦ ἡ περιγραφή εἶναι προπολεμική.

Ο πλάτανος του χωριού

Στό χωριό όταν θά φθάσης, πρώτα ἀπ' ὄλα θά θαυμάσης
τό μεγάλο πλάτανό του ποῦν' στολίδι στό χωριό του.
Κατακόρυφα στημένος, γίγαντας γεροδεμένος
μέ τά πελώρια κλαδιά του, τήν παχιά τήν φυλλωσιά του
τήν πλατεία ἀγκαλιάζει, μέ τήν σκιά του τήν σκεπάζει.
Κι' ἡ πλατεία ποῦναι γιός της ὁ μέγανος πλάτανός της
σέ κρατάει στό πέρασμά σου ν' ἀπολαύσης τήν δροσιά του.
Πάνω στά ψηλά κλαριά, φτιάνουν τά πουλιά φωλιά
πρωῖ-βράδυ κελαῖδοῦνε τήν τροφή τους ἀφοῦ βροῦνε.
Ἡ καμπάνα τοῦ χωριού μας, στοῦ πλατάνου τή διχάλα
μέ τά σίδερα δεμένη, χρόνια ἦταν κρεμασμένη
κι' όταν ἀπό κεῖ χτυποῦσε ὡς τίς ράχες ἀντηχοῦσε.
Τά παιδιά ὄλο χαρά τρέχουν παίζουσι στήν σκιά
καί στά χαμηλά κλωνάρια ν' ἀνεβοῦνε προσπαθοῦνε
κι' ἀπό κεῖ νά κρεμαστοῦνε στήν πλατεία νά ριχτοῦνε.
Στοῦ πλατάνου τόν κορμό εἶν' κουλούρι καθιστικό
μέ τήν πέτρα εἶναι κτισμένο κι' εἶναι ὑπερυψωμένο.
Οἱ ἄνδρες ἔξω ἅμα βγοῦνε στό κουλούρι θά μαζευτοῦνε
γύρω-γύρω θά καθίσουν τήν συζήτηση θ' ἀρχίσουν
πότε γιά πολιτικά, πότε γιά κοινοτικά
τήν συζήτηση θά σκολάσουν στά προσωπικά σαν φθάσουν.
Μά ὅσα χρόνια ἔχω ζήσει μιά φορά δέν ἔχει τύχει
νά ἰδῶ καί μιά γυναίκα στό κουλούρι νά καθίση.
Τώρα μόνο τελευταία θά καθίση καμμιά νέα
μέ τούς ἄνδρες θά μιλήση καί μ' αὐτούς θά συζητήση.
Πόσες γενεές γέρασαν κι' ἀπ' τόν πλάτανο περάσαν
τήν δροσιά του ἀπολαύσανε, στό κουλούρι ξαποστάσανε.
Πόσα γλέντια ἐδῶ γινήκαν καί πόσα ἀκόμη θά γινοῦνε
κι' ὄλοι τώρα ἐμεῖς πού ζοῦμε στόν πλάτανο ἄς εὐχηθοῦμε
«Πλάτανε ποτέ μήν πέσης τό χωριό θά ὀρφανέψης».

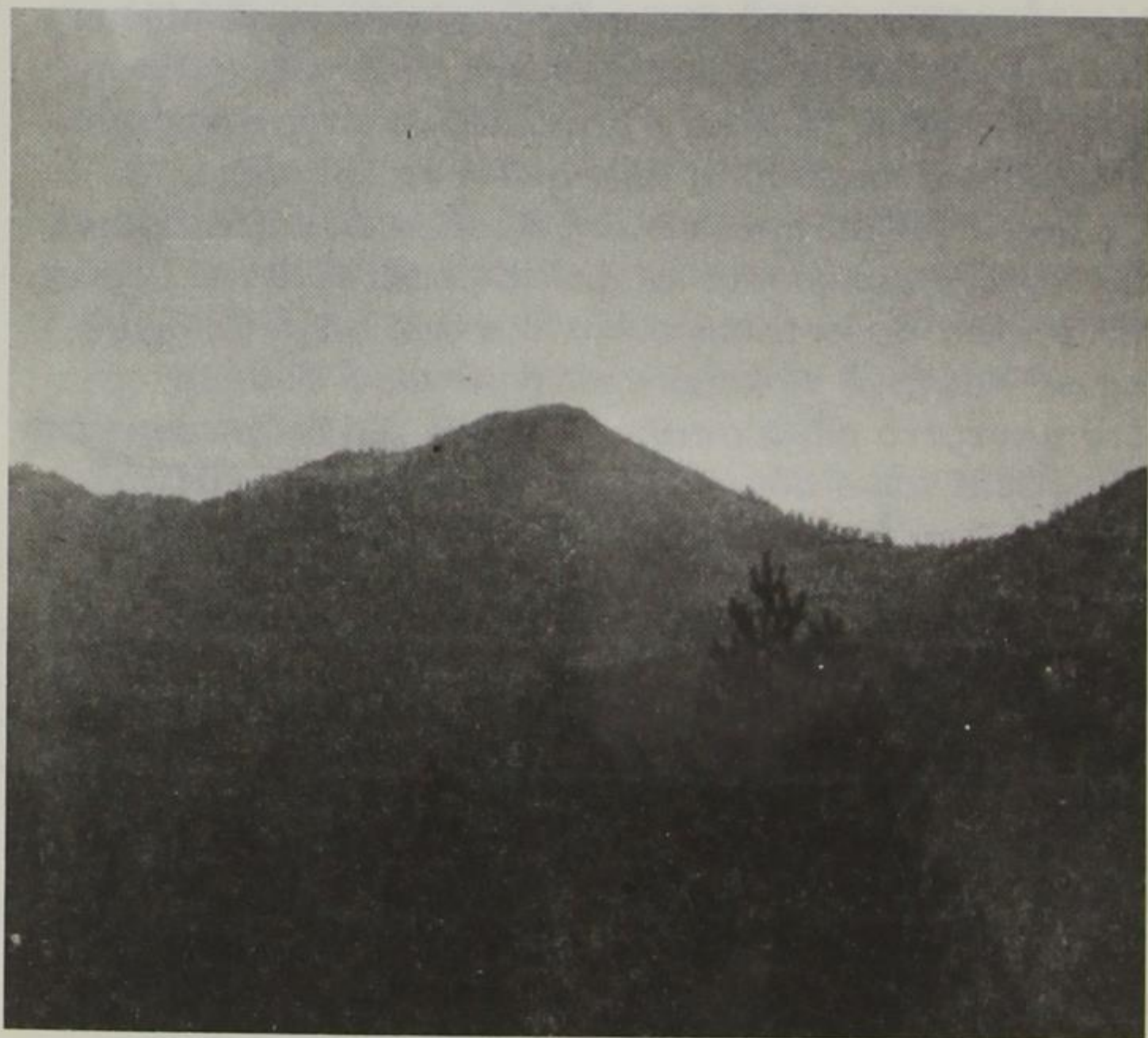
Το πρωινό

(τῆς Γυναίκας μάνας τοῦ χωριοῦ μου)

Μία ὥρα πρὶν χαράξη, πρώτη ἢ μάνα θά ξυπνήση
κι' ἀφοῦ τῆ φωτιά ἀνάψει, τίς δουλειές θά ξεκινήσει.
Πρῶτα βάζει τὴν τσουκάλα, γιὰ νά βράση ἢ φασολάδα.
Μόλις στὴν αὐλή θά βγῆ, ἀρχίζει γαυγίζει τό σκυλί
καί ἢ γάτα νιαουρίζει καί στά πόδια τῆς γυρίζει.
Τό μουλάρι χλιμιντράει, κάτι θέλει γιὰ νά φάει
καί τό βόδι κι' ἀγελάδα, ἀπ' τό διπλανό κελάρι
ὄλα ἀρχίζουν καί μουγκρίζουν, τ' ἄδεια τους παχινιά θυ-
μίζουν

καί ἢ μάνα στό παχνί θά τούς ρίξη τὴν τροφή.
Μά τά πρόβατα ἀπό δίπλα θά ἀρχίσουν νά βελάζουν
καί πιό κάτω οἱ κατσίκες μιά στιγμή δέν ἠσυχάζουν.
Σάν τούς φέρει τό δεμάτι τό κλαδί νά τούς κρεμάση
τότε μόνο σταματοῦνε, ὄλα τρῶνε καί μασοῦνε.
Τά μικρά ζωηρά ἀρνάκια, τά ὄμορφα τά κατσικάκια
ὄλα τους χοροπηδοῦνε κι' ἀπ' τόν τσάρκο θέ νά βγοῦνε.
Μέ τά ζῶα ἀφοῦ τελειώση, στό σκυλί ψωμί θά δώση
γιὰ νά πάψη νά γαυγίζει καί τῆ γάτα νά φοβίζει.
Στό μαντζάτο μέσα μπαίνει καί στό τζάκι ἴσια πηγαίνει
τὴν φωτιά τώρα συμπάει καί τόν ἄνδρα τῆς ξυπνάει.
Ἔλα σήκου ἐτοιμάσου καί στόν σέμπρο μας πετάξου
νά τοῦ πῆς νά ἐτοιμασθῆ, ἢ μέρα φαίνεται καλή.
Ἐγώ θά φτιάσω γιὰ νά φᾶμε, γιατί στό χωράφι θά πᾶμε
καί στόν κῆπο πάλι βγαίνει, πράσο, μαϊδανό, κρεμύδια
καί μυρωδικά νά μάση τά φασόλια γιὰ νά φτιάση.
Τώρα πλέον ἔχει φέξει καί τά γίδια πρέπει ν' ἀρμέξει
καί κατόπι τὴν γελάδα γιὰ νά μάση πρέπει τό γάλα
στὴν Ντομπόλα νά τό βάλῃ βούτυρο γιὰ νά τό βγάλῃ.
Ὁ τσοπάνος θά περάση τά γιδοπρόβατα νά μάση
κι' ὁ Γελαδάρης τά γελάδια νά βοσκήση στά λιβάδια.
Τώρα στὴν αὐλή οἱ κότες κακαρίζοντας γυρνᾶνε
ὄσπου καλαμπόκι ἢ μάνα θά τούς ρίξη γιὰ νά φᾶνε.

Τό γουρούνι κι' αὐτό γκρινιάζει μέχρι νά τοῦ δώση νά φάη.
πάλι στό μαντζάτο μπαίνει τά παιδιά γιά νά ξυπνήση
καί ἀφοῦ θά τά φροντίση νά πλυθοῦνε νά ντυθοῦνε
θά τούς βάλῃ γιά νά φᾶνε στό σχολεῖο γιά νά πᾶνε.
Ἄφοῦ τό σπίτι συγυρίση γιά νερό θά πάῃ στή βρύση
τήν βαρέλα τό κακάβι καί τά γκιούμια νά γεμίση.
Σάν γυρίση ἀπό τή βρύση νά ἐτοιμασθῇ θ' ἀρχίση
καί χωρίς ν' ἀργοπορήσει στό χωράφι θά ξεκινήσει.
Τοῦτο εἶναι τό πρωῖνό τῆς Γυναίκας μάνας στό χωριό
μά οἱ φροντίδες κι οἱ δουλειές ὡς τό βράδυ εἶναι πολλές
μά οὔτε μιά στιγμή θά πῆ ὅτι ἔχει κουραστεῖ.

Ὁ κλέφτης